

Előzetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz (hordva).
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
hasábos peritőr egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyiltezi peritőr 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadják a kiadványon kívül egyedül **Hanssen és Vogler** hirdetőszolgálati hivatalában Budapesten: Dorottya-utca, sz. 1. em. Bécs: Wallischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bermentelen levelek csak ismert ezeztől fogadhatók el. — Kéziratok nem adhatók vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Hertz József könyvnyomdai irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénzek, hirdetmények kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, június 8.

A lapunkban is közölt név-rei választás, melynek eredménye a bonapartisták győzelmé volt; még most is foglalkoztatja a francia sajtót. Megvallják ugyan a lapok, hogy a császári jelöltnek győzelmé csak egy önmagában álló eset, mely közvetlen következményeket nem szül, de mindenesetre intőjelül szolgál arra nézve, hogy a bonapartismus komolyan törekszik utját egyengetni, melyen uralmát visszaszerezni fogja. Igen helyesen cselekszik a francia sajtó, ha óva inti a szabadelvűeket és elbők tárja a két bekövetkezhető eshetőséget: a demagóg anarchiát és a szolgáló caesarismust. Ez utóbbitól lehet is félniük, mivel a bonapartisták kész szervezettel ellátva, minden alkotmányozó gyűlés egybehívása nélkül képesek IV. Napoleont elhozni az élisai palotába és a condotti-erik és mouchard-ok aranjuzei napjait visszaidézni.

A szabadelvű pártoknak most jobban, mint bármikor, kötelességükben állana egyesülni a konservatív köztársaságnak biztosabb alapokra fektetésére, nem pedig, mint most is teszik, külön-külön politikai elveik érdekében tág tért engedni a bonapartisták szorosabb szövetkezésének. A komolyírányú „Journal des Débats“, mely a jelen helyzetűt áthatva mint egy Cassandra hallatja szavát, nyíltan kimondta legutóbb: „hogy egy ideiglenes erisist el lehet véslni, de nem lehet 7 évig válság közepette élni“; továbbá: „egy oly nagy országnak, mint amilyen Franciaország, szüksége van hosszantartó biztonságra és következképp definitív kormányra.“

Amit az építézet lap ezen szavaiban kifejez, bennfoglaltatik Gambettának óriás beszédjében is, melyet Auxerre-ben mondott egy képviselőtársaság által rendezett banquetten. Az egykori dictator szokott hevében kelt ki „a végzettség sedani ember“, „a megkoronázott bandita“ ellen és a szenvedélyesség vitt philippikájában kiönti egész dühét a bonapartismus ellen.

Gambetta, beszéde végén, a plebiscitum ellen ront, azt mondván, hogy a népre való hivatkozás nem állhat plebiscitumból, mely 1870-ben Franciaországot a németek lábaihoz dobta, hanem független, megfontolt és általános választásokból. Aki ezeknek nem veti alá magát, az lázító.

A kitérő szónok ezen heves kikéseiivel maga is beismeri a bonapartismus veszélyességét és megnyitva a gyűlöletet ellene, szorosabb összetartásra hívja föl a köztársaságiakat,

A veszély, mely Franciaországot fenyegeti, veszély lenne az egész szabadelvű világra, mivel a bonapartismus uralomra jutása a szabadelvű irányban haladókat, ahol csak lehet, mindeütt akadályozná és nagyhatalmassági vágyában az európai békét is folytonosan zavarná.

A veszélyt még nagyítja a jelen komplikált helyzet, melyben Franciaország parlamentja van, mivel a nemzetgyűlés ma már nem képes többséget összehozni egy definitív kormányforma megalkotására és nem bír annyi erővel, hogy a bonapartistikus reakciónak utját állhathatná.

Csakis a „konzervatív republika“ lenne az egyedüli, mely Franciaországnak megadhatná azt, ami után az a kalandor-császár szégyenteljes bukása óta sóvárog, amit Thiers roppant nagy népszerűsége és állambölesessége dacára az elene egyesült pártok fondorlatai miatt csak kezdeményezni, de többször kifejtett eszménye szerint megvalósítani nem tudott. A nemzetgyűlés szabadelvű jobb-közép pártja tehetett volna most döntő lépést a mérsékelt köztársaság érdekében, ha a balközéppárttal egyesült volna. Ugy tekintélye, mint száma, úgy tagjainak auctoritása, mint mérséklete olyan, hogy egy szilárd többséggé leendő egyesülése viszhangra találna

egész Franciaország szabadelvű köreiben és az országos közvéleménynek válnék megfelelő tolmácsává.

A monarchisták magukban nem hozhatják diadalra céljaikat, hanem ügyes vagy ügyetlen sakkmozgásaik által addig halasztgatják a definitív állapot megalkotását, míg ők is mattra jutva, a republikánusokkal együtt kénytetve volnának szemtanúi lenni a bonapartisták tulsulya vergődésének.

Az egyik oldalon az orleans vagy legitim monarchia és a császári anarchia, a másikon Thiersnek, Gambettának és Rochefortnak köztársasága. A monarchia alkotmányos módon létre nem jöhet; a túlzott republikánusok, minőket Gambetta és különösen Rochefort megvalósítani szeretnének, elvesztették népszerűségüket. Nem marad tehát egyéb hátra, mint a reactio megakadályozása céljából a mérsékelt pártok többségére jutását kívánni. — Ez általános óhajtnak mostanig nem volt semmi eredménye, mert a jobb-középpártnak e hó 4-én jegyzőkönyvileg kifejezett nyilatkozata oda irányult, hogy [a jelenleg főnálló törvények alapján kész föntartani a végrehajtó hatalom fejének adott címet és visszautasítani mindazon javaslatokat, melyek megakadályozni, késleltetni vagy gyöngíteni fogják az alkotmányozó törvények megszavazását, remélvén, hogy a nemzetgyűlés különböző töredékeinek mérsékelt és hazafias tagjai által támogatni fog. De a balközép határozottan visszautasítja a program alapján az egyesülést, és egy manifestumot adott ki, melyben vagy a köztársaság végleges kikiáltását, vagy a nemzetgyűlés fölmozdítását követeli. Legújabb táviratunk szerint a balközép programjához 110 képviselő járult, míg a jobb-közép 53 szóval 10 ellen lett elfogadva. Minthogy a jobb-közép a jobb-oldaltól elválni nem akar, a két középnek egyesülése, mi — mint a fentebbiekben jeleztük, — Franciaországra nézve igen üdvös lenne, — ez idő szerint eltűnt és következképp a balközép törekvései sikertelenek maradtak. Franciaországnak folytatni kell provisoriumát, mely bizonytalan jövővel fenyegetőzik.

— **A középpárti kör holnap kedden június 9 én d. u. 5 órakor értekezletet tart saját helyiségében.**

— **A fővárosi államrendőrség szervezése** tárgyában megindított cikksorozat a „Pester Lloyd“ vasárnapi számában véget ér. Az egészes figyelmes átolvasása után, nem vonakodhatunk kimondani, hogy multkor kifejezett abbéli várakozásunkat, miszerint e fontos kérdés érintésénél az egyszer tárgyilagosa és szakavatott tollal fogunk találkozni — teljesen igazolva és kielégítve látjuk. Lapunk térszűke miatt nem reprodukálhatjuk a cikkekkel, de a következő paszusra, mint a jelen helyzet leginkább jellemzőre mégis kell figyelmeztetnünk: „Lényeges befolyást fog azonban gyakorolni ezen intézetre tisztviselőinek megválogatása; mert ezen új alkotás egész sikere vagy balsikere legnagyobb részben ezen személyiségektől függ; amiért is ezen tisztviselő kategóriának megválogatásával a legnagyobb szigorú lennie alkalmazandó.“ Persze, hogy erre illető helyen ismét csak azt mondják, hogy „nem lévén jobb, meg kell maradni a réginél.“ És ebből azon sajnos meggyőződéshoz jutunk, hogy a „Lloyd“-ban kifejtett nézetek sem a kormány, sem a város-főkapitány sugalmazásából való nem lehetnek. Mert valóban nehéz lenne elhinni, hogy ily elvek mellett oly homlokogyenest ellenkező praxis állhasson fön, mint a minőről ma már nemcsak a verebek csiripolnak. — Oh! kulturállapot jöjjön el a te országod!

— **A Budapesten tartandó IX. nemzetközi statisztikai congressus** előkészítő 45-ös bizottsága, melyben összes statisztikai kapacitásaink vannak képviselve, tegnapi első ülését tartá Bartal György kereskedelmi miniszter elnökle alatt. Kelety K. előterjeszti a congressus programját. Bejelentettek a congressus számára készített művek: Keletytől, Hunfalvy L.-tól, dr. Glasser, Kőrösy J., Havas Sándor, Bedő Albert s.-a.-t.-től.

A Kelety Károly ur által előterjesztett program kereszttüvelé céljából azután a bizottság három albizottságra osztott: az első a tudományos ügyekre, a má-

sodik a külföldi tagokkal való levelezésekre, a harmadik congressusi tagok programjának kidolgozására küldött ki.

Az ülés utolsó tárgyát képezte a német birodalmi stat. hivatal igazgatója Engel által Kőrösi Józsefhez, a budapesti fővárosi statisztikai hivatal igazgatójához intézett levélben megpendített azon eszme megvitatása, miszerint az elhunyt jeles statisticus Quetelet emlékére nemzetközi alap teremessék, melyből minden statisztikai congressus alahnával, az eddig megjelent legjobb statisztikai munkálatok jutalmaztassanak. Ez alaphoz minden ország annyi fél ezer markkal (500 frttal) járulna, a hány millió lakója van. Az eszme a bizottság által általános helyesséssel fogadtatott, és az első albizottsághoz utasított véleményadás végett.

Tárgyaltatott ezután a congressusi emlékmű ügye és több részletes tárgy.

— **A tót gymnasiákok napjai megszámálják.** Zólyomgye fölhatát — mint a „P. N.“ írja — Sza k o l s z a város törvényhatósági bizottsága pártolni és támogatni elhatározta. A n.-rózei gymnasiomot pedig Czékus István superintendens egy maga mellé vett egyházkörileti bizottsággal május 18—20. napjain vizsgálta meg, s e vizsgáló bizottság az egyházkörileti gyűlés szentesítése alá terjesztendő megállapodását következképp foglalta: „Mondassék ki határozatilag, hogy a nagy-rózei gymnasiomot egyházköriletünk fötanodájának többé el nem izmervén, tőle a létezési jogot és engedélyt, melylyel fölruházta, ezennel elvonja s a tanodát egyházunk minden javadalmainak használatából és élvezéséből kizárja és beszüntettetik nyilvánítja. Amennyiben pedig a gymnasiomhoz kapcsolt képezde, állását biztosító semminemű alappal nem bír különben is egyházköriletünk által elismerve vagy megerősítve nem volt: ennek eddig is kiadott bizonyítványait érvényteleneknek nyilatkoztatja.

Mint a „Reform“ értesül, kormányunk is erélyes föllépésre határozta el magát, s kiküldötte Tanárky Gedeon államtitkár és Mészáros Ferencz miniszteri tanácsos urakat, hogy a fölhozott vádak alaposágáról meggyőződést szerezvén maguknak, jelentést tegyenek. A két ur ma indult el a fölvidékre.

— **A Deák-kör** részleteiben is végig tárgyalta a választási törvényjavaslatot. Tegnap az értekezlet befejezése után a belügyminiszter kijelentette, hogy az összeférlhetlenségről szóló törvényjavaslat iránt még értekezni kíván a miniszterelnökkel, s azután fogja annak a kör által leendő tárgyalást kérni.

— **Minisztertanács** tartott tegnapi, mely az országgyűlési tárgyalások napirendjével foglalkozott s a középtanodai törvényjavaslat tárgyalásának elhalasztását csakugyan elhatározta.

— **Az állam és egyház** közti viszony megvizsgálására kiküldött bizottság f. hó 10-dikén d. u. 5 órakor ülést tart.

— **Nemzetközi egészségügy congressus.** A monarchia közös kormánya június 15-dikére Bécsbe egy nemzetközi egészségügy congressust hívott egybe, melynek föladata lesz a konstantinápolyi congressus munkálkodását folytatva azon kérdésre kielégítő feleletet adni, vajjon egyáltalában lehetséges-e oly hatósági rendszabályokat alkotni, melyek a cholera terjedését általában véve megakadályozzák? Ez iránt tanácskoznunk, illetőleg egy e célra megállapítandó nemzetközi codexet megállapítani, mely a szükséges rendelkezéseket magában foglalná, volna e congressus teendője. Németországot e congressuson Pettenkofer, ki épen a cholera meggyőztetésére célzó intézkedések tekintetében vívott ki magának tekintélyt, fogja képviselni.

— **Uj vasuti kölcsön.** A bécsi „Presse“ az újságolja, hogy Ghyezy pénzügyminiszter a különböző kárpótlást követelő vasuti vállalatok kielégítésére külön kölcsönt fog venni.

A „Presse“ ezen közleményéhez hozzáfűzi a „Ref.“, hogy a szóban forgó, de még semmiképen el nem határozott kölcsön a keleti vasut ügyeinek rendezésével, az északkeleti pályát épített unió-bank és más vasuti vállalkozók (Weikersheim, Kassa-Oderberg stb.) kártérítésköveteléseivel, végre az északkeleti pálya és más uj vasutak forgalmi eszközök szaporítása szükségletével függ össze, s nevezetesen a garancia-összeg fölemelése ezen beszerzendő forgó-tőke céljából tervezetik. Mily megoldást fognak e kérdések nyerni, az ma még igen kétes, s annyi tény, hogy Ghyezy Kálmán hetek óta az öt jellemző szorgalommal tanulmányozza a vasuti követeléseket és az ezekre vonatkozó ante aktákat.

— **A szélső ellenzék a választási javaslatról.** Az „Egyetértés“ közli: A „Függetlenségi párt“ és a 48-as

Fluxus

párt" szombati együttes ülésében folytatta a választási törvényjavaslat tárgyalását. A curiára vonatkozólag abban állapodott meg a párt, hogy az illető osztály ne a miniszter által állították össze, hanem a curia összes tagjai közül minden év elején sorshuzás útján alakították meg. Hosszu élénk vita fejlődött ki a 43-ik §-nál, melyet Máriássy Andor teljesen törölni ohajt. A szakadatlanul való választás határozatát el. A képviselőjelölt iránti ajánlatra vonatkozólag az határozat, hogy a választás órájáig irásban, vagy a választás megnyitásakor előzővel történjék. Irányi indítványára elhatározat, hogy a kormány által kinevezett hivatalnok azon kertületben, melyre hivatalos hatásköre kiterjed, nem lehet jelölt s képviselőnek meg nem választható. A választásoknál a titkos szavazás fogadtatott el.

— A „Reform”-ban olvassuk: A választási törvényjavaslat iránt a párt körében igen eltérő nézetek merültek föl, s a választói qualificatio olyatén zagyva meghatározása mellett, minőt a törvényjavaslat fölmutat s az egyes képviselők külön érdekeit tekintve, másképp alig is lehet. Leginkább elégtelenség a törvényjavaslat az erdélyi magyar képviselők azon vidékekről, ahol a választók oláhok, s hallottunk olyas panaszokat, hogy az unio nélkül a magyarok évszázadokon át fön tudták tartani magukat és a magyar hegemoniát Erdélyben, most pedig az erdélyi viszonyok nem ismerése és figyelembe nem vétele a magyarság jövőjét veszélyezteti. Az erdélyiek kivül elégtelenség mutatkozik a conservatív irányú képviselők között, kik a baloldali győzelmtől félnek, ha a törvényjavaslat lényegesebb változások nélkül megy keresztül. Sokan neheztelnek gr. Szapáryra, amért a törvényjavaslat iránt nem érintkezett előbb bizalmasan a jobboldal vezérszemélyiségei közül senkivel, hanem a párt tudtán kívül igen is értekezett, sőt compromissumra lépett Tisza Kálmánnal. Emiatt Paczolay a szombati conferentián szemrehányásokat is tön Szapáry belügyminiszter unak.

Daczára azonban az eltérő nézeteknek s az itt-ott mutatkozó elégtelenségnek, a helyzetnek kritikus jellege nincs, bár az „Ellenőr” ilyenek mondja. A vita objektív, s a kormány álláspontja, a miniszterelnök ur kijelentése szerint nem merev. A módosítások és javítások, melyeken a javaslat máris a pártban és az osztályokban keresztül ment, vagy melyek esetleg a házban elfogadtatni fognak, a kormánytól csak az esetben találunk elmentállásra, ha nagy elvi fontossággal bírnának s nem javítanak, de rontanak a törvényjavaslatot. Válságossá a vita aligha fog fejlődni, miután senki, — kivéve talán a koalícionista „Ellenőrt” — az országot egy újabb válsággal boldogítani nem akarja.

Eles és hosszú diskusszióra azonban el kell készülvén lennünk, és pedig annyival inkább, mert, mint halljuk, a „függetlenségi párt” ezen alkalmat fölhasználja, hogy a házban kifejtse álláspontját. Tisza Kálmánnak lesz tehát kívül mérkőznie s a balközépek alighanem érdekesebb napjai lesznek, mint a jobboldalnak.

Külföldi szemle.

Budapest, június 8.

Olaszország. Az olasz parlament a miniszterválság mellőzése folytán most arra szorítkozik, hogy a budget ügykérdéseit intézi el. A részvét nagyon csekély, és sok képviselő már el is hagyta Rómát. A honvédelmi törvényjavaslatra vonatkozólag a miniszterium Menabrea és Cialdini tábornokokkal értekezik, kik e célból Rómába érkeztek. A pápa ismét jól érzi magát és már újból ki-

A „KÖZÉPPÁRT” TÁRCZÁJA.

A lóvonatu vasutak Amerikában.

— Dr. Janisek ezikke. —

Ki a budapesti lóvonatu vasut czélszert volt ismeri, meg lehet vele elégedve, hanem az, ki Amerikában tilt már lóvonatu vasuton, az nagyon sok változtatni valót fog találni a mi rendszerünkön.

Amaz európai városok, hol a lóvasutak meghonosultak, konstantem látszanak ennek n gy fontosságát oly mérvben fölfogni, mint ez valójában van, még kevésbbé ismerik azonban ama berendezést és módozatot, melylyel a ezek Amerikában földadatuknak megfelelnek.

Amerikából való visszatértem után először is a párisi vasutat vizsgáltam meg, melyet azonban a belső városban nem találtam föl, azután Berlinben, hol azok szintén csak a várkapukon kívül találhatók, s ugy látszik, az a céljuk, hogy néhány kirándulót megkíméljenek a homokpusztán való átgyalogolástól, aztán Bécsben, végül Budapesten. Be kell vallanom, hogy az említett közlekedési eszközt a két utolsó városban találtam aránylag legjobbnak, a mennyiben itt épugy mint Amerikában, a vasuti vágányok a legnépesebb utakon és utcákon vannak átvezetve.

De — mihelyt az ember az amerikai rendszert megismerte, itt is találhat sok megróni valót. Kivált első sorban a vagonok czélszerüen berendezését, a szolgáltat nehézségét s különösen a menetdíjak magas voltát illetőleg. A vágányok és vagonok száma szintén elégtelen; ezek azonban oly hiányok, melyek idővel kipótolhatók, de ehez okvetlenül szükséges ama földadatnak mélyebb tanulmányozása, melyet az amerikaiak a lóvonatu vasutak elé tíztek.

Amerikában ugyanis nem kirándulók vagy olyanok számára rendezték be a vasutakat, kik hintóban is járhatnak, hanem azon praktikus szempontból indultak ki, hogy emez intézmény jótéteményeit főleg a munkás és iparos osztály élvezhesse, kik jutányos, tehát távolabb fekvő lakásokra vannak utalva, vagy akik — ha mindjárt a városban laknak is — mesterségük következtében a városon kívül fekvő gyárakkal érintkeznek naponként.

hallgatásokat adott. Falcinelli bibornok, ki május 4-én lett bibornokká fölavatva, május 29-én meghalt.

Spanyolország. Az új spanyol kormány, mely csak néhány hét óta működik, nem áll erős lábakon. Azok a pártok, melyek kiengesztelő miniszteriumot akartak és most a cabinetben nincsenek képviselve, hevesen megtagadják. Ugy amint a miniszterium most van összeállítva, nem lehet neki hosszú életet jósolni. Ejszakon a carlista hadsereg Quipuzoa és Estella körül van elosztva; ugy látszik, hogy Concha tábornok hadi mozdulatait ez utóbbi ellen irányozza. A Ceballos alatt levő carlisták által veszélyeztetett San Sebastian helyzete kedvezőbbre fordult az által, hogy 3000 emberből álló segédesapat Bilbaoból oda érkezett; a carlisták a szomszéd Hernaniból is visszavonultak. Keleten a köztársaságiak Chelva mellett 4000 carlistát visszavertek, és a várost és San Vicentét megszállották. Az új német képviselőről Madridban, Hatzfeld grófról azt mondták, hogy a hohenzollerni hercege számára akarja az utat előkészíteni: végre ez irányban is megnyugodtak a madridi politikusok és belátták, hogy sem egy német herceg mint király nem fog reájuk erőszakolhatni, sem véd- és dacszöveget Németszággal Franciaországgal ellen nem fognak fölük kérni.

Angolország. Az angol parlament e hó elején kezdte meg újból munkálatait. Az első ülésen O'Donnel, ki a Galway-i választási izgatások folytán ilését elveszté és mégis megjelent a házban, az elnök által a tereméből kitasztatott. A külügyi hivatal több okiratot tett közzé a Virginius elvétele és a San Jago de Cuba-i foglyok kegyetlen kivégzése tárgyában. Az utóbbi stürgönyt lord Derby intézte Lagardhoz, hogy szólítsa föl a spanyol kormányt a leölt brit alattvalók hátrahagyottainak kárpótlása végett.

Különfélék.

Budapest, június 8.

— A k. k. General-Commando zu Ofen az 1872-iki 26. tvezzikket, mely a főváros egyesítéséről szól, nem igen látszik respektálni, amennyiben a fővárosi hatóságokhoz intézett átirataiban csakis a Pest, vagy esetleg Ofen elnevezéseket használja. Hogy e törvény érvényesítéséért ki felelős a sok anomalia s orvosolatlan baj közt, alig tudja az ember.

Antonelli bibornok a mult napokban értesítette Simon R. János esztergami érseket, hogy bibornokká kineveztetése alkalmából a legközelebb megtartandó gyűlést adási szertartás végett római utjára készületeket tegyen; a gyűlést ugyanis csak a fejedelmi vérből származott bibornokoknak szokott megküldetni. — Újabb értesülések szerint az ünnepély megtartása f. hó 12-re tüzett ki, s az esztergami érsek-bibornok ma Rómába utazott. Kivüle még Giubert párisi érsek, és Chigi hercege, volt párisi pronuntiának fog gyűlést átnyújtani.

Császka György, az új-szepesi püspök, az esztergami érseket Rómába kísérvén, ott fog püspökké fölszenteltetni.

Tárkányi Béla olaszthoni utjából holnap visszaérkezik.

Gara Mária legyezője. A leányvári pusztán, egy érczkoporsóban porló hulla mellett egy igen értékes XV-dik századbéli legyezőt találtak. Zöld selymén arany pikkelydiszítés van; békatehő keretben alól, a nyél fogatuján két gyémánttal. Hunyady László arjának tulajdonítják e legyezőt, mennyiben Leányvár a Garának volt, s a legyező közepén egy arany pikkelyekből kivarrott M. diszeleg.

— A budai országos tébolydaba fölvevett elmébetegek gondnokság alá helyezésére vonatkozólag némely

A városokon kívül, hol a telkek hasonlíthatatlan olcsóbbak, a munkás természetesen olcsóbb lakásra is találhat, s ez okért e vaspálya rá nézve nagy jótétemény. Mit törődik egy munkás, pl. — kinek Newyorkban van dög — azzal, ha a Harlem vagy Morrisina utat, vagyis 8 angol mértföldet naponként vasuton kell tennie? — Reggel ötkor fölkél, megessi reggelijét, aztán egy pléhdobozba — mely egy amerikai munkásnál sem szokott hiányzani — beletolja a „lunch”-ot, vagyis ebédjét, állván ez néhány darab vajás kenyérből; így felkészülve 6 órakor a „Caar”-utra ér, hol lóvonatu vasutra ül s a városba kocsizik, hol pontban 7-kor megjelen a műhelyben.

Miután pedig Amerikában a munkás csak 8 óra hoszzát dolgozik, tehát délután öt órakor a „Caar”-uton ismét lóvonatu vasutra ül, s este 6-kor már otthon van, hol családja körében asztalhoz ül s jól értezik, egyszerre elvégezvén a vacsorával az ebédet is.

Azt fogja azonban valaki kérdeni: hogyan képes a munkás naponként 20 krt, sőt többet is kiadni?

Az amerikai községhatóságok is jókor latba vetették e kérdést, s a munkás-osztály viszonyainak megfelelő határozatokat hoztak. A menetdíjat — bármily hoszzu utra is — körülbelül öt krajczárban állapították meg a mi pénzünk szerint. E csekély díjért többek között a világ leghoszzabb ily vonalát, New-Yorktól Harlemeden keresztül egész Morrisinaig (körülbelül 9 angol mértföld) meg lehet tennie. De minthogy még a 10 krajczárnyi összeg is érzékeny rovatot képez a munkásosztály naplójában, azért az egyes osztályok és községek azon kikötés mellett adtak engedélyt helyi és országuti lóvasutak építésére, mely szerint az engedélynyesek kötelesek a következő pontokat megtartani. Minden menet, bármily hoszzu és irányu legyen is, hétköznap és vasárnapokon öt krajczárral fizetetik. Azonban reggel 4 és 7, délen 12 és 2, este 5 és 7 óra között a menetdíj csak három krajczárban állapították meg. Kivétel csak a vasárnapok képeznek, midőn is bármely órában az egész menetdíj fizetendő.

Ha most már a munkás 15—20 mértföldnyire lakik a várostól, a munkások elszállítására kirendelt vagonoknak már a föntjelzett időben készen kell állniok, hogy a munkást a jelzett időben és kiszabott díjért a városba szállítsák. Ez intézkedés által lehetővé van téve; hogy Amerikában a munkások legnagyobb részt vidéken lakik, hol házikókkal bírnak kertescskéik mellett, sőt

királyi törvényszék és az országos tébolyda igazgatósága között véleménykülönbség merülvén föl, az igazságügy-miniszternek a tegnapi hivatalos lapban közölt körrendelete fölhívja a törvényszékeket, hogy az 1869. IV. t. cz. 25. §-a értelmében a nevezett budai országos tébolyda igazgatósága részéről, valamely elmekóros gondnokság alá helyezése iránt hozzájuk intézendő megkeresvényeknek minden további vizsgálat elrendelése nélkül eleget tegyen, s a gondnokság alá lett helyezésnek bírói kimondása után, az illetékes árvaszéket keressék meg, s tett intézkedéseikről egyszersmind a tébolyda igazgatóságát is értesítsék.

— A kivándorlás Alsó-Meszenszéről, mint a „Pannonia”-nak írják, mind nagyobb mérvet kezd ölteni. Mult hó 30-ikán huszonegy alsó-meszenszefi lakos utazott Hamburgba, hogy onnan Amerikába vitorlázassanak. A kivándorlók között volt egy két éves fiu, ki előtte való napon törte el a lábát, mi azonban szüléit legkevésbé sem akadályozta abban, hogy elutazzanak. A szegény gyermeket kosárba tették, s így vitték a hosszu utra. Munkahiány és kevés kereset azon főokok, melyek a szorgalmas népet kivándorlásra készítetik.

— A budai szinkörben vasárnap este az „arany chignon” című operette teljesen telt ház előtt adatott. Az elég ügyes meséjü darabot a szereplők jól adták. A darab meséje ez: Jedlisco bojár neje, az aranyhaju Heléna elveszti chignonját egy vicomte-tal akarajtán kívül végbement kalandja közben, — s mi természetesebb, — mint hogy a chignon az utóbbi nejenek kerül kezébe, és pedig a vállalkozó Pistolet köztöltencos haszonkörümsége folytán. A pikáns történet szárnyakat kapván, a gyánakvó férfiek és kárörvendő asszonyok nagy kíváncsisággal várják, hogy Jedlisco unak az napi estélyén me lyik hölgy fog chignon nélkül megjelenni. — S ime ott csak a háziasszony és Fumeterre báróné nem viselték chignon, kikre nézve pedig e körülmény annyival gyanusabb volt, minthogy az nap mindkettő egész szokatlannal a Catalani ligetben, a kaland színhelyén lepetett meg férje által. A két férj tehát bosszút esküszik a vicomte ellen, mindegyik magát hívén megcsalottnak, de ez útkban mindenkivel elhiteti, hogy nem ő, de a másik, az ismeretes szárvak tulajdonosa. Ebből aztán nagyon mulatságos helyzetek keletkeznek, melyek után a csomónak a szép Lodvika alvajárónó által történő természetellenes megoldása meglehetősen sok kíváncsi valót hagy hátra. A csinos zenével bíró darabnak czimzserépet kissé fátyolozott hangon Káldyné énekelte, kinek játéka is észrevehető volt némi kedvetlenség, de annyival mulatságosabb volt Solymosy a hőbortos Pistolet szerepében, ugy szintén Kendy és Dezső, mint a féltékeny férfiek személyesítői. Dékány Róza, Demjén Mari és Kápolnay utóbbi bár kissé gyenge hanggal, de elég csinosan énekeltek. Az operette kiállításá, melyből még a stereoty ballet sem hiányzik, elég vonzó arra nézve, hogy még több estén keresztül nagyobb közönséget gyűjtsön. p. k.

— Ket alpsi egylet. A galicizai Tátraegylet, mely jelenleg már 30 tagot számlál és 500 fitra rögö egyleti vagyonnal bír, folyó évi május hó 10-én megtartotta Krakkóban alakító közgyűlést. E napon a magyarországi Kárpát-egylet következő üdvözölő távsürgönyt menesztett Krakkóba: „A magyarországi Kárpát-egylet élénk örömmel üdvözli a gyors fölvirágzásnak induló szomszód hegy-egyletet. A hegy-egyletek mai nap a mivel népeknek kedvencei, ők nemesítik az emberi lelket és hatalmas sarkantunt képeznek a természet tanulmányozására és a haza szeretetére. Osrégi a barátság népeinek között. A határainkat körülözgő sziklatalaj kölcsönös mívelése által előmozdítandjuk azt. A galicizai Tátraegylet virágozzék és működjék az ország áldására! Kés-

itt-ott némelyeknek még egy darab szántóföldje is van, melynek műveletéséről a munkás honmaradó neje gondskodik.

Europában az ily legfőlebb éjjeli 12 óráig közlekednek. — Ellenben Amerikában — főleg nagyobb városokban — a közlekedés az egész fején keresztül folyamatosan van. A new-yorki vasutak menetrende pl. a következő: reggel 5—7-ig minden vonalon és ponton három percenként egy új kocsinak kell elindulnia; reggeli 7-től éjjeli 12-ig minden öt perczben, 12-től éjjelutáni 2-ig minden negyedórán, innen egész hajnali 5-ig minden félórán kell egy-egy új vonatnak futását megkezdenie. E menetrend megtartása az utcazi rendőrség által szigoruan ellenőriztetik, s mulasztás esetében az illető társulatok érzékeny bírsággal büntetettek.

A vasuti társulatok kötelezettenek a levélhordókat, rendőroket és újsághihordókat, — ha ezek szolgálati minősége azt megkívánja, — ingyen szállítani. Az újsághordó gyermekök is díjtalanul léphelnek föl a kocsi, ott újságait kimálandók; de mihelyt a kocsi bejárták, tartoznak ismét leszállani. Szivarozni, sem a kocsi belsejében, sem annak tetején nem szabad, s e tilalom megtartása szigoruan ellenőriztetik.

Föl- és leszállási helyek, — melyek Europában az ily vasuton való haladást oly unalmassá és hosszadalmassá teszik, — nincsenek Amerikában. Mindenki elég ügyeséget szerzett magának a föl- és legrásra, bármily gyorsan haladjon is az illető kocsi. Egyébként egy a kocsi-soknak, valamint a kocsivezetőknék meg van hagyva, a föl- vagy leszálló vendég kívánságára a kocsi bármely helyen megállítani; emiatt a társulat azon esetben, ha valamely vendég ügyetlensége következtében valami sérülést szenvedne, — a társulat nem vonható felelősségre.

Ejen át minden kocsinak ugy kell megvilágítva lennie, hogy abban a vendég, bármily helyen üljön is, újságát egész kényelemmel olvashassa.

A kocsi berendezése is nagyon különbözik attól, mely Europában szokásban van. Amerikában háromféle vagon van. Nyáron át diszes, nyitott kocsi közlekednek, melyekben 50 személy számára van hely. A vendégek amphitheatralisan emelkedő padokon ülnek, melyek a kocsi bensejében annak falai mellett húzódnak el. A kocsi diszesen vannak berendezve és négy ló van előjük fogva.

márk, május 10-én, 1873. Payer első alelnök. — Erre következő válasz érkezett: „Tekintetes egyet! A galicziai Tátra-egylet legszívvelősebb köszönetét jelenti a magyarországi Kárpát-egyletnek a küldött távsürgönyben tanúsított meleg részvétért. Mozdítsa elő mindinkább a havasi egyletek által az örökké szép természet és az azon magát folyvást fölvidító emberi lélek a nemzetnek egymáshoz való közeledését és ennek jótékony hatását az emberiségre, valamint az emberiségnek ettől függő végzetét! Valószínűleg mielőbb azon elv: „gli nomini sono fratelli!“ A galicziai Tátraegylet benső közlekedést fog főtartani a magyarországi Kárpát-egylettel és a közös érdekekben kölcsönös egyetértés alapján vele kezét fogva működni! Krakko, május 1-én 1874. A galicziai Tátraegylet nevében: gróf Rey M. elnök, doktor Novicky M. titkár.“

— **Uj katolikus napilap van keletkezében.** A Füssy Tamás és Talabér János által szerkesztett, correct kath. irányú folyóirat: a „Jelenkor“ ugyanis a fő- és al-papság részéről oly tömeges pártolásnak örvend, miszerint főpapjaink egyike legközelebb odanyilatkozott, hogy kész azt, napilappá való átalakulásával tetemes segítséggel támogatni. Valóban, ennél idősebb dolgot alig eslekednének hamarjában főpapjaink. S hisszük is, hogy nem szalasztják el ez alkalmat, oly napilapot teremtani, mely az ügy méltóságához mérten képviselje azon érdeket, melyet jelenleg egy, a katolikus papsághoz méltatlan különösen naponkint compromitál.

— **Megjelent könyvek.** A Franklin-társulat kiadásában a következő könyvek jelentek meg: Dambey és fia, regény öt kötetben, írta Dickens, fordította Bus Vitéz. — Francia nyelv tanár, írta Schwierland Frigyes, a francia nyelv tanára Budapesten. — A meter-mérték ismertetése, írta dr. Lutter Nándor, ára 40 kr. — Mohamed csele, írta Aldor Imre, ára 40 kr. — Egy két emeletes ház Pesten, (Jósika M. novellája 1 kötetben) ára kr. 50 Der Kampf der Siebenbürger Sachsen für die Überreste des Feudalismus.

— **A „Magyar Igazságügy“**, jogtudományi havi folyóirat május-juniusi füzet megjelent. Szerkeszti Dr. Löw Tóbiás, kir. főügyész helyettes, kiadja Zilahy S. A nagyszerűdelmű kettős füzet tartalma: Szabó Miklós, kir. it. táblai elnök: A szóbeliség hazai viszonyainak szempontjából. — Dr. Takács Lajos, egyetemi magántanár: A jogi és államtudományi vizsgálatok szabályozása. — Dr. Barrach Benedek, ügyvéd: A m. váltótörvénykönyv tervezete. Utolsó közlemény. — Fekete Gábor, kir. it. táblai elnöki titkár: Az ausztriai új büntörrendtartás. — Dr. Weinmann Fülöp, kir. it. táblai pótbiro, Dr. Harich Károly, keresk. miniszteri titkár, Dr. Löw Tóbiás, kir. főügyész helyettes és Dr. Garay Dezső, pesti kir. trvszéki bíró: Az V. magyar jogászyűlés tárgyalásai. — Dr. Székely Ferenc, kir. főügyész helyettes: Rabsegély-egyletek alakítása. — Irodalom. Dr. Löw Tóbiás: A párisi „Société de Legislation Comorée“ működése. — Taufler Emil: Tóth Mórnak büntörügyi tanulmányai. — Törvénytörvények: Külföldiek perelhetők-e számlakövetelés alapján belvárosi bíróságok előtt. — A konok perlekedő bűnügyekben is megbírságot, sőt a bírság behajtatásának esetében fogsággal sújtandó. — Az accusatorius elv érvényesítése fenytő eljárásunkban. — Büntörügy. Nemesi cím büntető ítélet által meg nem szüntethető. Hibás minősítések. Halált okozó súlyos testi sértés, szándékos sértés által elkövetett emberölés. — A legrövidebb ítélet. — Esküdtörvény tárgyalás. Közbeszóló végzéseik ellen sajtóügyekben semmisségi panaszok nincsenek. — Esküdtörvény tárgyalás. Az esküdtörvényhez intézett kérdések formulázása. Az esküdtörvény felelete írásba foglalandó. — Fegyelmi ügy. A hivatala-

— **Az amerikai vasuti kocsi** második neme: a gőzmozdony által vontak példájára van készítve; magas és szellős, falain pompás festményekkel, negyven ülőhelyvel, vendégek számára, melyek két oldalt hosszabban húzódnak, s télen át leginkább selyemmel vannak bevonva; nyáron azonban a nádtonatú székek alkalmazhatók. A harang egy borszáljal van összekötve, mely által a vendég a kocsisal érintkezhetik. A kocsi vezetőnek a kocsi hátsó részén van ülése; ő tartozik minden beszálló vendégtől a menetdíjat átvenni, s azt annak szemellettára a mellette álló pléh-perelybe vetni. Ez az egyetlen ellenőrzés, nem úgy, mint pl. Budapesten is, hol a vendég kénytelen büntetés terhe alatt a jegyet mindig markában tartogatni s azt a le-fölszálló ellenőröknek fölmutatni; ami nem a legkényelmesebb dolog. Amerika kisebb városában egy-fogatu kocsik is vannak, melyeken kocsi vezető nincs, de van e helyett a kocsi mellett fölállított készülő, mely nemcsak a vendégek számát ellenőrzi a legnagyobb pontossággal, — de ha netalán valami „hiba“ — jönne létre a létállományában, a kocsinak még ezt is híven elárulja.

— **A lóvonatu kocsi** legújabb neme körülbelül mintegy két éve közlekedik New-Yorkban „salon-kocsi“ név alatt.

— **E kocsi**ban, melyeket leginkább előkelő hölgyek használnak, a menetdíj kétszer annyi mint a többiekben, tehát mintegy 10 krajczár. De ehhez képest a kocsi szerkezete és berendezése is oly oly diszes és kényelmes, hogy e tekintetben már alig lehetne valami szebbet előállítani.

— **Gyorsaságukat** illetőleg e kocsi mintegy 8 angol mértföldnyi utat tesznek meg egy óra alatt. Télben havazás esetében a vágányokat kőszállal hintik be, nagyobb havazások pedig félóránként egy 8—10 lóval vont gyorsvonat repül végig a vágányokon, csak hogy a közlekedés egy percze se legyen megakadályozva. A vasuti társulatok e buzgalma könnyen megmagyarázható ama főntebb említett szabályzatból, mely szerint a menetrend hiányos megtartása nagyobb pénzbírságot von maga után.

— **Ime ezek azon adatok**, melyeket dr. Janisch az amerikai lóvasutatát il etőleg elősorol, s melyekkel, hogy e lapok olvasóit megismertessem, nem véltam fölösleges dolgot tenni. **M i k e s K á l m á n.**

tól fölfüggesztett bíró a bírói kötelekhez tartozik. — Fegyelmi eljárás csakis különösen kijelölt bírák vagy bírósági hivatalnokok ellen foghat helyet. — Külföldi jogélet: Belgiumi jogeset. Tizezer franknyi kártérítés becsületsértés esetében. — Francia jogeset. Ki az örök-hagyó? — Kern Tivadar: Német váltó-jogeset. — Külföldön hozott ítéletek végrehajtása a belső földön. — Kereskedelmi törvénytörvények Angliában. — Különfélék.

— **Rövid hírek.** A l a h e z i d a t e z e n t u l n a p j á b a n kétszer fogják locsolni. Erre a lánchidi iroda kérte meg a várost, és a tanács annál is szívesebben adott helyet a megkeresésnek, mert a költséget az állam fogja fizetni. — Az alsó dunasor kövezése alkalmával a görög templom előtt négy földalatti sírboltra bukkantak, a kalapuzca és Dunasor sarkán pedig egy nagyobb földalatti boltzatra. Cifra kövezés járhatta itt eddig, hogy ezeknek csak most jutottak nyomára. Egyébiránt e katakombákat be fogják tölteni, nehogy utóbb le találjon szakadni a kövezet. — Az U j v i l á g b a n m a g á t p r o d u c á l ó tüzevő, Acz-czi, egy fiatal ember dícsavágyát annyira föl-izgatta, hogy az folyton azon törte fejét, miként csinálhatna oly folyadékot, melylyel kezét bekennvén, a tüzes vasat veszély nélkül megfoghatná; — csinált is hosszas fejtörés után egy vegyi folyadékot, melylyel kezét bemázolván, egész biztonsággyal nyult az általa előbb tűzbe tett tűzkaparóhoz. — A kísérlet azonban rosszul sült el, mert a fiatal ember oly nagy mérvű égési sebeket kapott, hogy valószínűleg karját le kell vágatni. — A t a n á c s h o z a z o n i n d i t v á n y n y u j t a t o t t b e, h o g y k ö z h e l y e k e n, n e v e z e t e s e n k ö z u t a k m e l l e t t á l l i t t a s a n a k f ö l v i z t a r t ó k, h o g y a z e b e k, m e l y e k a c a n i c u l á b a n é p a v i z h i á n y m i a t t h a j l a n a k a z e b v é s z r e, s z o m j u k a t o l t h a s s á k. A tanács ez eszmet helyeselte és Havas Pált megbizta, tegyen javaslatot a keresztülvetel iránt. — A c s. é s k i r. t é r p a r a n c s n o k s á g a r r ó l é r t e s i t i a v á r o s t, h o g y t ö b b l a k t a n y á b a n k u t a k i g e n r o s z v i z e t a d n a k, é s k é r i, h o g y v e g y e s b i z o t t s á g g a l v i z s g á l t a s s a m e g a z ü g y e t. E v e g y e s b i z o t t s á g b a a t a n á c s N a s z t l M ó r t, B a l l ó M i h á l y t é s W e i n J á n o s t k ü l d i k i. — O d r y L e h e l a v á r o s i l e t i s z i n k ö r b e n l e g k ö z e l e b b a „V a r á z s h e g e d ü b e n“ M a t h i e u a p ó s z e r e p é b e n f o g f ö l l é p n i L a t z k o k a r m e s t e r j á v a, k i O d r y n a k e l s ő k a r m e s t e r e v o l t. — O d r y e z a l t a e l s ő e n e k m e s t e r e i r á n t i h á l á j á t é s e l i m e r é s e t a k a r j a k i m u t a t n i; t o v á b b á B o g y ó i s m e g i g é r t e, h o g y v e n d é g s z e r e p e l n i f o g. A z i g a z g a t ó n e a „C z i g á n y“ b a n f o g l e g e l ő s z ö r f ö l l é p n i. — B e r e z e l l y J e n ő s z a b a d s á g o l t á l l o m á n y u h o n v é d l o v a s f ö h a d n a g y a m a g y a r k i r. h o n v é d s é g b e n v i s e l t t i z s t i r á n g j á r ó l s e z i m é r ő l ö n k é n t l e k ö z s z ö n v é n, l e m o n d á s a e l f o g a d t a t o t t. A S z e n t I s t v á n t á r s u l a t f. h. ó 11-én, csütörtökön d. u. 4 órakor választmányi gyűlést tart. — K a b u l y b a s a, k i a k o r m á n t y o l k é t h a v i s z a b a d s á g o t n y e r t, s z o m b a t e s t e a g y o r s v o n a t t a l B u d a p e s t e r e k e z i k é s v a s á r n a p g y o r s h a j ó n f o l y a t j a u t a z á s á t K o n s t a n t i n á p o l y b a. A b u d a p e s t i t ö r ö k c o n s u l a t u s ü g y v i v ő j e, E f f e n d i k l h a n a k ö v e t e t B á z i á s i g e l k i s é r i. A f o l y ó ü g y e k e t a k é t h ó a l l a t a b é s i k ö v e t s é g e l s ő t i t k á r a f o g j a v é g e z n i.

— **Nemzeti színház.** Kedd, június 9. „Hamlet.“ Opera 5 fülvönásban.

— **Budai szinkör.** Kedd, június 9. „Arany chignon.“ Komikus operette 3 fülv.

Törvénytörvények csarnok.

Budapest, június 8.

— **(Élntbiztonság ellen vétéség.)** Bunner Róbert 71. számú omnibuszkocsis f. é. ápril 22-ken délután nyeli órákor az országúton legázolta Bessenyei Beóthy Sándor 83 éves öreg urat, aki a szenvedett borda és szív-sérülések következtében rögtön kimult. Bunner vigyázatlansága miatt három havi börtönrre ítéltetett.

— **(Kapszi pinczeryerek.)** Lestmann Antal pinczérfru az osztrák államvasut indóházának vendéglőjében mult héten talált egy osztrák, török és angol bank-jegyekkel, valamint váltókkal terhelt tárczát, melyet St. Julien gróf a vendéglő egyik mellékszobájában, ahol átöltözködött, elvesztett volt. Lestmann senki-nek sem tett említést a talált tárczáról, és csak midőn St. Julien gróf Bécsből táviratilag intézkedett, gazdájának unszolására adta elő a tárczát. Lestmann ma azt állítja, hogy csak azért tartotta magánál a tárczát, hogy azt személyesen átadva a grófnak, találási-díj nyerhessen. A törvénytörvény ma 3 havi börtönrre ítélte Lestmannat.

Táviratok.

— **Bécs, június 8.** A Montagsrevue írja: A gróf Andrássy által megpendített és e hó 15-én Bécsben összehívott nemzetközi kolera-conferentia főképen egy nemzetközi szerződés megkötését fogja sürgetni a vesztégar-rendszabályok és egy nemzetközi marhavész bizottság tárgyában, melynek ítéletei föllebbezhetlenek és az illető államra néve kötelezők lennének. Képviselve vannak mindazon államok, melyek annak idejében a konstantinápolyi hasonló conferentián részt vettek. — A „Montagsrevue“ szerint a pénzügyminiszternek az adóhivatalokhoz intézett körrendeletében arról van szó, hogy az adóhivatalok az időviszonyokban levő nehézségekre tekintettel legyenek, különösen pedig a szükségessé vált leírások nehézségeire.

— **Paris, június 7.** A török kölesön tárgyában tegnap iratott alá a szerződés, a ratifikációt minden perczen várják.

— **Vrsailles, június 6.** (Este.) A nemzetgyűlés de Goulard, de Ressquier és da Ventaron urakat az alkotmányos bizottság tagjaivá nevezte ki és 303 szavazattal 254 ellenében elvetette Chanrand báró javaslatát a vasárnapi nyugalom betartása tárgyában. 110 képviselő kijelentette, hogy a balcentrum programját elfogadja.

— **Santander, június 6.** Loma szemlét tart Hernaniban. Hernani környékében számos karlisták vannak. Tolosából a quipuzcoai századok komoly zavargásait jelentik.

— **Madrid, június 6.** A karlisták Navarrában összpontosulnak és Concha által üldözöbe vétetnek. Egy francia gőzös, mely Bilbaóból elindult, anélkül, hogy a törvényes formaszertéségnek eleget tett volna, visszatartott.

— **Petervár, június 7.** Egy császári rendelet az 5 1/2%-os járadékot, illetőleg 39 évi törlési határidőt állapít meg. Egy másik rendelet a társürgönyi illetekeket a belső közlekedésre az előbbi díjak felére szállítja le.

Közgazdaság.

Budapest, június 8.

— **Nőknek a vasuti szolgálatban való alkalmaztatása tárgyában** a tegnapi hivatalos lap a közmunka- és közlekedésügyi miniszteriumnak következő körrendeletét közli: Tekintettel arra, hogy a vasutizleti szolgálatra alkalmas belső egységekben még folyvást hiány érezhető, megfontolandónak találtam azt, vajjon e hiányon nem lehetne-e legalább részben segíteni az által, ha nők is képesítettnek egyes szolgálati teendőket végezhető. Miután pedig ez irányban a hazai összes vaspályák igazgatói értekezlete részéről is támogatásra találtam, indittatva érzem magamat kijelenteni, hogy a vasuti forgalom rendessége, biztonsága és szabályszerűsége által előírt korlátok közt nők alkalmazását részéről is megengedhetőnek, s különösen azon pályákkal szemközt, melyek üzleteredményei az államkincstárt szenvedőleg érdeklik, egyenesen ajánlhatónak tartom, azonban egyáltalán a következő, az egyes vaspályák különleges viszonyaihoz képest, még további megszorítást is szenvedhető szolgálati ágazatban, ugyanis: a) az üzletellenőrzési szolgálatban, pl. menetjegyek megvizsgálásánál; b) a személyes és podgyászfölvételi pénztáraknál; c) az áruforgalomnál jegyzőkönyvek vezetéséhez és értesítvények kiállításához; végre d) az üzleti táviradkál magán- vagy már szövegezett szolgálati sürgönyök továbbítására. — Mindezen szolgálati ágazatokban, családi körülmények által nem gátolt, legalább husz éves, különben pedig az illető állomás elnyeréséhez szükséges minősítvénnyel bíró nők, megfelelő próbaszolgálat után, de lehetőleg csakis nappali szolgálatra, szerződés mellett önállóan is alkalmazhatók, vasuti tisztviselők nejeinek és fölntött leányainak, vagy más közeli rokonaiknak azonban, amazok közvetlen fölügyelete alatt és felelősségére végzendő szolgálati teendők tekintetében, elsőbbség adható. Ellenben a pályaföröknek elháríthatlan szükség esetében saját felelősségükre nejeik által való, már eddig is szokásban volt helyettesítését azon további föltételhez kötöm, hogy az örökre nézve elszabott rendes vizsgálat alapján is helyettesítésre különösen minősítsenek, s ennek folytán előforduló esetekben személyesen is felelőre legyenek vonhatók. A vaspálya-igazgatóságok részéről a szolgálatukba lépni jelentkező s tényleg fölvetett nők számáról a magy. királyi vasuti és hajózási fölügyelőséghez fölévenként jelentés tesz teendő, a nevezett fölügyelőség további előterjesztése alapján föntartván egyébiránt magannak jelen rendeletet a szükséghez képest megfelelőleg kiegészíteni, vagy módosítani.

— **Az ált. köszönbánya-részvénnytársulat** tegnapi kitűzött közgyűlése ismét nem volt határozatképes. Az elnök kijelentette, hogy jövő vasárnap a közgyűlés minden körülmény közt meg fog tartatni. Napirenden lett volna a liquidationalis bizottság által kötött eladási szerződés jóváhagyása.

— **Egyleti bank.** Biztos forrásból értesülünk, hogy a kereskedelmi miniszter a liquidáció alatt álló pesti egyleti bank f. évi április 28-án tartott rendkívüli közgyűlésének határozatát azért semmisítette meg, mert a közgyűlésen tárgyalt és elfogadott indítvány nem állott a közgyűlési hirdetmény napirendjén, mert a fölösztatásra szükségelt szavazatok kétharmada nem volt képviselve. A liquidáló bizottság ennél fogva oda utasított, hogy új közgyűlést hívjon egybe, mely azonban, hogy a részvényesek részvényeik átírására időt nyerhessenek, csak 6 hét mulva tartható meg.

— **A budapesti gabna- és értéktörvényről.** Június 8. Az értéktörvény hangulata ismét igen jó volt; csak a valuták voltak lanyhábbak. Buza tegnapi és ma gyengén kintatott, az árak mintegy 40,000 mázsaányi forgalom mellett szilárdak; fizettek magyar 74 fontosért 8 forint 37—1/3—40 krajczárt, 83 fontosért 8 frt 35—32 és fél krajczárt, oláh 86 fontosért 7 frt 75 krajczárt, 78 1/2—82 és fél fontosért 6 forint 50—70 forint 25 krajczárt 3 hónapra az árumínőség, tisztasága és színe szerint. — U s a n e b u z a s e p t e m b e r - o k t o b e r e t e g n a p 6 f o r i n t 65 és 66 krajczárral fizette, ma 6 forint 67 és fél, 70 és 72 1/2 krajczárral, záródott 6 forint 70 krajczárral. Forgalom 25—30,000 mázsa. — R o z s m i n t e g y 1500 m é r ö n y i f o r g a l o m m e l l e t t i g e n s z i l á r d. — Á r p a, o l á h k i s e b b t e t e l e k b e n 4 f o r i n t 15 k r a j c z á r r a l f i z e t t e 72 f o n t o s. T e n g e r i á l l a n d ó n s z i l á r d é s e m l e k e d ő, m i n t e g y 10, 00 m á z s a k é s z á r u 4 f o r i n t 75, 80—85 k r a j c z á r r a l a d a t o t t e l. H a t á r i d ő r e i s d r á g á b b j u n i u s r a 4 f r t 79 é s b á n á t i j u n i u s j u l i u s r a 4 f r t 65 k r a j c z á r r a l f i z e t t e; o l á h j u l i u s a u g u s z t u s r a 4 f r t 88 1/2 é s 90 k r; b á n á t i j u l i u s - a u g u s z t u s r a 5 f o r i n t m á z s á j a. F o r g a l m a m i n d e n h a t á r i d ő r e v a g y 25,000 m á z s a. — Z a b n e h á n y k r a j c z á r r a l d r á g á b b, m i n t e g y 5 e z e r m é r ő 2 f o r i n t 80 k r a j c z á r r a l a d a t o t t e l 5 f o n t o s, h e l y b e n á t v é v e; j u n i u s r a v e v ő v á l a s z t á s a s z e r i n t 2 f r t 81 é s 82 k r a j c z á r; s e p t e m b e r - o k t o b e r e s p e c u l a n s o k 1 f r t 95, 97 1/2 k r a j c z á r r a l, s ő t f r i t a l i s f i z e t t e k. G y ő r t t á t v é v e s m a s e p t e m b e r - o k t o b e r b e n z á r ó d i k 2 f o r i n t p é n z é s á r u. F o r g a l o m v a g y 60,000 m á z s a.

Vizállás.

	O alatt O fölött		időjárás
Június 8. Pesten	—	—	12 10" száraz
" 8. Pozsonyban	—	—	11 2" száraz
" 8. M.-Szigeten	—	—	4 3" száraz
" 8. Szegeden	—	—	21 11" felhős

Felelős szerkesztő: Huszar Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

